

VUODEN 2025 TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2026–2027

Yleistä

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma, jonka ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Talousarvio osana taloussuunnitelmaa on valtuuston keskeinen kunnan toiminnan ohjausväline sekä kunnan kokonaistalouden suunnitelma. Talousarvio ja -suunnitelma ovat laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimiala. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvioon tulee ottaa toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä tulee osoittaa, miten rahoitustarve muutoin katetaan.

Kunnan taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talousarviossa ja -suunnitelmassa osoitetaan riittävät voimavarat asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä se, miten toiminta ja investoinnit rahoitetaan. Suunnitelmien on oltava realistisia, kunnan talouden tasapaino on suunnitelmakaudella voitava säilyttää tai saavuttaa.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa:

- asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet
- budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot tehtäville ja hankkeille
- osoitetaan miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan

Kuntastrategia #Nakkilastoori

Talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun lähtökohtana tulee olla kuntastrategia. Nakkilan kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 11.6.2018 ja sen visio on Nakkila – Paras paikka yhdistää perhe- ja työelämä. Strategiaan on rajattu seuraavat painopisteet:

- 1) Ketterä rakentaminen sekä asumisen ja liikkumisen helppous
- 2) Järjestöjen ja yhdistysten toimintaedellytysten tukeminen ja kehittäminen
- 3) Arantilan puisto ja sen jokiseutu kohtauspaikkana
- 4) Perheiden ja työyhteisöjen hyvinvointi sekä yhteistyö

Painopisteille on lisäksi laadittu tavoitteet seuraavasti:

- 1) Yritysten ja perheiden muuttovoitto
- 2) Jokaiselle harrastus, eniten harrastustoimintaa Suomessa
- 3) Tunnettu matkailukohde Satakunnassa
- 4) Yhteisöllisyys ja yhteistyö yli rajojen

Kuntastrategia ja sen painopisteet sekä tavoitteet tulee näkyä talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Toiminnallisia tavoitteita asetettaessa tulee huomioida kuntastrategian visio, painopisteet sekä tavoitteet.

Vuoden 2025 talousarvion valmistelun lähtökohdat

Taloussuunnittelussa pyritään Nakkilan kunnassa pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa ei tarkastella vain yksittäistä vuotta. Keskeisin menokohde kunnassa on opetus, jonka rakenteita on pystyttävä sopeuttamaan palvelutarpeen vähenemiseen.

Talousarviovalmistelussa on erityisesti pyrittävä esittämään vähintään taloussuunnitelman aikavälillä vaikuttavia tehostamisratkaisuja.

Taloustaantumien voimakkaimmat vaikutukset välittyvät julkiseen sektoriin viiveellä, joten julkinen talous onkin heikoimmillaan vuosina 2024 ja 2025. Riski kuntaennusteen oletettua pienemmästä tulojen kasvusta ja oletettua voimakkaammasta menojen kasvusta on suuri.

Vuoden 2025 muutoksiin sisältyy Nakkilan paloaseman myynti Satakunnan hyvinvointialueelle ja tämän johdosta on raamiin jo lisätty 402 000 euron kertaluonteinen tulo kunnanhallituksen toimialalle. Lisäksi TE-uudistus aloittaa vuoden 2025 alusta. Tätä varten on jo raamissa varattu työ- ja elinkeinotoimen tulosalueelle 500 000 euron kuntaosuus. Tämä rahoitetaan valtion taholta valtionosuuksissa.

Elokuun 2024 Kuntaliiton ennusteen mukaan Nakkilan kunnan verotulot vuodelle 2025 olisivat 12,03 milj. euroa ja valtionosuudet 1,19 milj. euroa. Vuoden 2024 käyttösuunnitelmaan verrattuna verotulot näin ollen kasvaisivat 730 000 euroa ja valtionosuudet 227 569 euroa. Valtionosuuksissa on mukana jo TE-uudistuksen valtionosuus.

Nykyiset työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Jo sovittuja korotuksia vuodelle 2025 on 0,9 %:n suuruisina, mutta Kunta- ja hyvinvointityöntekijät KT:n mukaan kuntien on varauduttava myös mahdollisiin myöhemmin sovittaviin korotuksiin. Vuoden 2025 raamiin on tämän johdosta tehty 1,7 %:n korotus palkkoihin. Muihin menoihin on tehty 1 %:n korotus.

Em. muutosten jälkeen raami on alijäämäinen 143 178 euroa.

Taloushallinto toimittaa vuoden 2025 TA-raamin toimialoille. Raamin pohjana on käytetty vuoden 2024 käyttösuunnitelmaa, joten talousarviota suunniteltaessa on otettava huomioon mahdolliset vuonna 2024 tehtävät TA-muutokset.

Palkkoihin liittyvät sivukulut on lasketettu raamiin Kuntaliiton ja Kevan ennusteiden mukaisesti. Sivukulut lasketaan uudelleen taloustiimin toimesta vasta valiokuntien esitysten jälkeen.

Talousarviosuunnitelmaan on myös sisällytettävä henkilöstösuunnitelma, jossa näkyy nykyinen **vakituinen** henkilöstö sekä talousarviovuoden 2025 sekä taloussuunnitelmavuosien 2026–2027 vakituinen henkilöstö. Valiokuntien tulee käsitellä henkilöstösuunnitelma yhdessä talousarvioehdotuksen kanssa.

Toimialojen talousarvioesitykseen on liitettävä lyhyt yhteenveto toiminnallisista muutoksista ja niiden kustannusvaikutus tuloalueittain.

Talousarvio ja taloussuunnitelmaesitys sekä yhteenveto on oltava syötettynä Premiumissa ja valmiina Teamsissa 18.10.2024 mennessä.

Kunnanhallitus käsittelee talousarviota ja -suunnitelmaa 11.11., 25.11. ja 2.12.2024 kokouksissaan. Talousarvio ja -suunnitelma menee valtuuston hyväksyttäväksi 16.12.2024 kokoukseen.

Investoinnit

Investointiraami esitetään siten, että hankkeet huomioidaan valiokuntien esittämän ja teknisen valiokunnan valmisteleman investointiohjelman mukaisesti. Toimialojen on esitettävä investointilomakkeella hankkeen kokonaiskustannukset sekä ilmoitettava ao. sarakkeessa hankkeen kustannuspaikka.

On huomioitava, että investointimenoihin ei kirjata eikä budjetoida käyttötalouteen kuuluvia menoja, esim. investointihankkeisiin liittyviä luottamustoimipalkkioita, tarjoilukustannuksia.

Määrärahat enintään 11 000 euron arvoisen irtaimen omaisuuden hankintaan merkitään käyttötalousosaan. Yli 11 000 euron arvoinen irtaimiston hankinta kirjataan investointiosaan, josta tehdään kirjanpidossa suunnitelman mukaiset poistot.

Vuosien 2025–2027 investointisuunnitelma on alustava arvio, eikä se ole sitova. **Kaikki investointiesitykset toimitetaan teknisen valiokunnan toimialalle.**

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

Toiminnalliset tavoitteet tulee määritellä tulosaluetasoisesti lyhyesti ja selkeästi. Toiminnalliset tavoitteet tulee laatia siten, että ne perustuvat kuntastrategiaan. Toiminnallisten tavoitteiden asettamiseen tulee kiinnittää huomiota vuoden 2025 talousarviossa. Toiminnalliseksi tavoitteeksi ei voi määritellä palvelun perustasoa tai -tehtävää.

Talouden tasapainottaminen huomioiden talousarviossa on esitettävä talouden tasapainottamiseksi tehtävät toiminnalliset muutokset sekä niiden vaikutus kunnan talouteen talousarvio- ja suunnitelmavuosien osalta. Toiminnallisten muutosten on oltava realistisia ja niiden taloudellisten vaikutusten todennettavissa.

Tunnuslukuja laskettaessa käytetään Nakkilan kunnan asukaslukuna 4 966.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä huomioitavat käytännön seikat:

Toimialojen tekemät muutokset talousarvioon syötetään suoraan Pro Economica Premium -ohjelmaan lautakunnan sarakkeeseen (suunnittelu ja arkistot/budjetin käsittely/budjetin kirjaus). Budjettitunnus LTK/lautakunnan esitys ja budjettipohja 600 (sivistysvaliokunta) tai 700 (tekninen valiokunta).

Talousarviokirjaan tehtävät muutokset tehdään suoraan Teamsiin TA & TP-tiimissä olevaan TA 2025-pohjaan. Pohja on punaisella tekstillä, joten valmiit osiot maalataan mustaksi.

Lyhyt yhteenveto toiminnallisista muutoksista tehdään suoraan Teamsiin em. paikassa olevaan pohjaan.

Jos henkilöstösuunnitelmassa vakituisen henkilöstön määrään tulee muutoksia, niin ilmoittakaa niistä erikseen henkilöstö- ja talousasiainsihteri Anna-Maria Plaamille.

Työterveyshuollon kustannukset budjetoidaan toimialoittain omille kustannuspaikoille, paitsi:

- ruokahuolto kaikki kustannukset kustannuspaikalle 2701 / hallinto
- puhtaushuolto kaikki kustannukset kustannuspaikalle 7571 /yhteiset menot
- kiinteistönhoito kaikki kustannukset kustannuspaikalle 7530 / tilapalveluyksikkö
- peruskoulut kaikki kustannukset kustannuspaikalle 6220 / yhteiset

Työterveyshuollon menojen budjetoinnissa käytetään tammi-heinäkuun 2024 toteumaa.

Tunnuslukuja laskettaessa talousarvioon on huomioitava, että luvut ovat ulkoisia. Taulukoiden jälkeen oleva ulkoiset ja sisäiset tunnusluvut lasketetaan taloushallinnossa valiokuntien käsittelyn jälkeen.

Talousarviokirjan fontti, sen koot ja muotoilu sekä taulukot laaditaan yhtenäisiksi ja niiden ulkoasua ei voi muuttaa.

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti valtuuston päätöksen jälkeen tammikuussa kunnanhallitus pyytää valiokunnilta käyttösuunnitelmien vahvistamista.

Lisätietoja talousarvioraamin perusteista antavat hallintojohtaja Johanna Syysmäki, talous ja laskentasihteri Tuula Unkuri ja henkilöstö- ja talousasiainsihteri Anna-Maria Plaami.

Nakkilan kunnanhallitus

Markus Ojakoski
kunnanjohtaja

Johanna Syysmäki
hallintojohtaja

•nakkila.

Nakkilan kunta
Porintie 11, 29250 Nakkila
www.nakkila.fi
kirjaamo@nakkila.fi

PL 50, 29251 Nakkila
Puh 044-7475 800
Fax. 02-537 5838

etunimi.sukunimi@nakkila.fi